

# Luröföreningens styrelse 2002

Här kommer en lista över de som är med i styrelsen för Luröföreningen. Hör gärna av Dig med ris eller ros, förslag och åsikter.

<b>Period:</b>	<b>Namn:</b>	<b>Tfn:</b>	<b>E-post</b>
2002-2006	Alf Olsson Suppl Gunnar Löfdahl	054-83 14 68 054-87 35 93	alf.o@xpress.se gunnar.1@telia.com
2001-2005	Ulla Lindmark , kassör Suppl Sune Westerberg	054-83 74 19 0533-290 12	---- info@luringen.com
2000-2004	Hans Kongbäck (ordf) Suppl. Cecilia Pärn	0510-105 77 054-87 23 05	yk.form@telia.com cecilia.pern@hotmail.com
1999-2003	Pontus Örtendahl Suppl. Karl Ax	0552-20086 0550-838 50	pontus.ortendahl@kau.se
1998-2002 (Obs omval nästa års- stämma)	Stefan Thorsell Suppl. Anders Jansson	0485-206 80 031-68 53 98	thorsell.eko@swipnet.se anders.jansson@mbox363. swipnet.se

Till styrelsen är också Marianne Westerberg adjungerad som sekreterare. Samma tfn och e-post som Sune ovan.

**Styrelsen  
önskar förstås  
alla en Härlig  
Jul och ett Gott  
Nytt År!**

**-Vi ses när flyttfåglarna  
återvänder!**

8

## *Natur – och miljönotis*

För tionde året i rad inventerades Vänerns fågelskär. 29 personer räknade fåglar på 670 lokaler i mitten av juni. Jag hade i vanlig ordning hand om Lurö- och Millesviks skärgårdar. Jag redovisar här lite fakta från sammanställningen av 2002 års inventering för hela Vänern. Samordnande är Thomas Landgren, Gullspång.

2002 var ett bra häckningsår för sjöfågel i Vänern. Drygt 31000 revirhävdande måsfåglar räknades in. Det är det högsta antalet sedan inventeringen startade 1993. Den fågeldöd som inträffade förra året har således inte decimerat fågelbestånden. Även i år hittades döda fåglar. För egen del hittade jag sex döda gråtrutrar och tre döende, en död grågås och ett fler tal döda stora skarvungar på ett skär.

Hur gick det för skarvarna i år? Jo ca 1650 häckande par räknades in fördelade på 19 lokaler, vilket är en ökning med sju procent. Skarven har ju fått en konkurrent. Under 2001

och 2002 har två nya skarvkolonier ”försvunnit” sedan havsörnen använt kolonierna som födobas. Vätern fick ju i år ett tredje havsörnspar och mycket tyder på att det kan bli fler nästa år. Med min lilla favorit roskarlen är det sämre beställt. Fyra häckningar i Lurö- och Millesvik och sex häckningar i Vätern totalt.

Ett par notiser från Väterns vattenvårdsförbunds årsskrift. Efter det stora tillflödet och översvämningen fanns farhågor för en försämrad vattenkvalite´. Provtagningar visar ingen nämnvärd ökning av föroreningar i sjön. Tyvärr fortsätter förbuskningen av öar och skär vilket får häckande sjöfågel att flytta allt längre ut i skärgårdarna. Det finns mer lättläst och matnyttig fakta i årsrapporten. Beställ den från Länsstyrelsen i Maristad.

1

Hasse

## Höst 2002 Värme i höstmörker.

Alla talar om den – årets sommar. Vecka efter vecka med konstant hög värme, sol och inget regn. Semestern tog slut men värmen varade. Det märktes ute i skärgården långt in i september. De som kunde tog vara på värmen i vänervattnet. Tog ett dopp och fika på kvällen innan jobbet på måndag morgon Det kändes redan i maj att något var på gång. Atmosfären vid vänerstranden andades liv och pånyttfödelse. Det var full fart på fågellivet i vassen i Spikens hamn..

Ett trettioal skratmåsar talade tydligt om att de etablerat sig på bankarna av fjolårsvass. Flera par sothöns ”spikade” och inte mindre än sex skäggdoppingsbon kunde ses från bryggorna. Härligt med så mycket liv mitt i verksamheten.

Förhoppningsvis samlade vi ett litet kapital med värme och minnen inom oss när vi nu kämpar mot allt kortare dagar. Värmen avbröts abrupt och under 7-8 veckor har vi känt på vintertemperaturer. Vart tog brittsommaren vägen? Det känns ungefär som att nu har vi haft det bra för länge, så nu måste det till en utjämning.

I förra numret spekulerade jag något om Väterns vattenstånd. I januari låg sjön 20 cm över sjökortsdjup. Det rättade till sig under säsongen, men lite nederbörd under sommar och höst har gjort att nivån är nere på 20 cm igen. Vart tar det vägen om det blir en nederbördsfattig vinter och liten vårflod? I Trollhättan kan man inte sluta tappa vatten, utan man tvingas hålla en miniminivå på 175-200 kubikmeter/ sek. för att bli a. undvika saltvattensintrång i Göteborg.

Så lite om föreningsaktiviteter. I år har vi haft två arbetshelger. Den första i samband med årsmötet och den andra sista helgen i september. Vid båda tillfällena tillsammans med Lurö öråd. Den första helgen arbetade vi med däckning av färjan, målning av sjöboden, röjning och stängselarbete i Marn. I september jobbades med röjning kring pumphuset.

Nu tänds adventsljusen och sommarens semesterbilder visas snart för släkt och vänner. Våren tycks ligga långt borta, men kom ihåg att om drygt fyra månader är det dags att lyfta på båtpresenningen.

Hälsningar Hasse

2

## Skärgårdsut- veckling på gång...

Under hösten har ett nytt EU-projekt som berör Lurö seglat upp: Kommunerna runt Vätern som har bofast befolkning på öar utan broförbindelser har fått pengar till en skärgårdsutvecklare. Hon heter Sandra Hansson och skall på drygt ett år kartlägga utvecklingsmöjligheterna för Väterns fem bebodda öar med fokus på turism, men även andra aspekter kan plockas in i en utvecklingsplan. Öarna är Lurö, Vålön, Brommö, Åsundaön, Jäverön och Storön och den tappra skärgårdsbefolkningen som skall utvecklas är sammantaget inte stor...

Vi träffade Sandra på Lurö i november och passade då också på att presentera henne för Luröbåten (Bengt och Sven Örnvald), Kjell Olovsson på Aspholmen, Lurö Öråd och Luröföreningen som företrädde av Hasse. Tanken var att Sandra skulle få en första inblick i vilka aktörer som finns i skärgården idag, och efter att alla fått presentera sin verksamhet hade vi en intressant diskussion om det förflutna, nuläget och framtiden. Vi hade också bjudit in Pontus Örtendahl som försåg diskussionen med bränsle av det visionära slaget, och vi kom att tala mycket om Lurö som en unik resurs för utbildning och forskning kring Vätern.

Vad kom då ut av dagen? Sandra fick nog klart för sig att Lurö -hennes första fältbesök- är det nav kring vilket allt rör sig i Vätern, Pontus och vi fick stöd för att blåsa liv i den gamla visionen om en forskningsstation på Lurö och stämningen var positiv i novembertöcknet. En träff för alla skärgårdsbor blir nästa steg -i januari- så vi får se att det finns andra stollar som oss, bara det...

Marianne&Sune

**Medlemsavgift att betala?? (50 kr/år + 10 kr/familjemedlem)  
Då använder Du förstås föreningens postgirokonto 61 58 44-8!**

## *Brev från en gammal Luröbo...*

Mitt namn är Bertha Johansson, född Jansson den 23 mars 1908 på Lurö. Här får ni historien om hur det kom sig att jag föddes Luröbo.

Min farfar - hans namn har jag tappat bort - kom från Ullervad och studerade till präst men gjorde sig i fyllan och villan skyldig till gravskändning. Straffet blev förvisning till Lurö. Farfar gifte sig och fick endast ett barn; det var min far Karl Jansson född 1865. Karl gifte sig med Maria Elisabeth Wall -född i Eskilssäter 1875- som kom till Lurö som piga. Efter giftermålet bosatte sig Karl och Maria i Karls föräldrahem "fram på Lurö".

Maria födde sju barn; Elsa, Hjalmar, Ester, Agnes, Herbert, jag (Berta) och Eva Nu finns bara jag kvar.

Mina minnen från barndomen är som för alla ljusa och mörka. Att växa upp på en isolerad ö kunde vara ensamt och tungt. Jag började på Lurö skola när jag var 7 år och mina klasskamrater var Sara och Margareta från Trädgårds-holmen, Reinhold och Ingrid från Stenstaka, Arvid och Karl Lurén från Bruket, Helga och Nils från Ormedalen, och Greta fram på Lurö. Elin Pettersson från Smörkullan var min första fröken, och efter henne kom Alma Andersson. Min skolgång varade tills jag blev 14 år.

På fritiden hjälpte jag till hemma, även om den tyngsta bördan låg på mamma. Jag minns när vi på söndagarna om våren klädde oss fina och satt på Tittåsen och såg hottjakterna i rader ute på farleden och hörde måsarnas skri. Vätern var "ful" vid oväder och då hände olyckor. Jag minns en gång när Luréns far, söner och måg var på väg till Karlstad och sönerna drunknade...

Höjdpunkterna var på sommaren när söndagsseglarna kom och lättade upp tillvaron. Även studenter från Uppsala kom och botaniserade på Lurö. Studenterna var inneboende, bl a hos oss. Pappa jobbade i sitt jordbruk; de flesta männen på Lurö var jordbrukare och fiskare. Fisken såldes på torget i Lidköping.

Efterhand lämnade vi syskon Lurö. Pappa levde sin sista tid på Långvården i Säffle och dog 1947. Mamma bodde sin sista tid hos min syster Ester i Vedum och dog 1957.

Under min uppväxt byggdes pumphuset och telefonkabeln drogs från Ekenäs 1920-25. Elektriciteten kom senare. Som barn hörde jag talas om brännvinsbränneri och brännvinskonsumtionen var hög under farfars tid.

Om omvärlden läste vi i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. Jag minns hur vi Luröbor samlades hos Axel Johansson för att lyssna på radio då en radioförsäljare var där. Missionsförbundet hade ett hårt grepp om Luröborna, och dans ansågs som syndigt. Under ungdomsåren var jag förälskad i en Luröpojke – namnet är hemligt!

Jag lämnade Lurö vid 25 års ålder, och pappa sa alltid att det dröjer nog inte länge innan Lurö blir folktomt. Jag återvände dock till Lurö en gång per år när mamma och pappa levde. Jag har även besökt Lurö två gånger under senare tid. Nu när jag kommit upp till åren minns jag livet på Lurö som ganska lyckligt men ensamt.

Under min uppväxt fanns dessa människor på Lurö:

Johan och Anna Lurén på Stenstaka och deras barn Hedvig, Karl, Reinhold, Ingrid, samt drängen Gustav Henriksson som senare gifte sig med Hedvig.

Anna och Gustav Lurén på Bruket och deras 9 barn, de jag minns var Arvid, Karl, Pär och Helmi.

Karl och Elin Johansson i Ormedalen och deras barn Helga, Nils, Einar och Märta.

Nils Andersson på Stånguden och barnen Elin, Ada och Lydia.

Axel och Anna Johansson fram på Lurö och barnen Greta och Bertil.

Karl och Maria Jansson fram på Lurö och 7 barn – det var min familj.

Nils och Ida på Trädgårdsholmen med barnen Ellen, Selma och fem till

Lärarinnan på skolan

(52 personer / reds anm)

Kanske har jag glömt någon?

Med hälsning från Bertha Johansson genom Lisbeth Tanttu som höll i pennan

***Nomineringar till Årsstämman 26 april? Din valberedning heter  
Kicki Rask tfn 0510-296 29, Marianne Westerberg tfn 0533-290 12 och  
Georg Kunze tfn 054-15 53 16***

# Lägerskolepedagogik

## –en investering i Vänerns framtid?

När vi tar emot skolklasser på Lurö blir vi ibland glada och ibland smått förtvivlade. Många lärare och klasser gör verkligen något positivt av sin Lurövistelse, man utforskar och lär, upplever och får härliga minnen med sig hem från en värld som många inte sett tidigare. Så finns det de som väljer Lurö som ett av många tänkbara resmål men som inte har någon särskild plan för sitt besök. När man omges av 25-30 mellan- eller högstadiesbarn som är på skolresa utan något program som engagerar och väcker nyfikenhet, och utan vuxna som är närvarande i alla bemärkelser kan det gå hårt åt både lokaler och värdfolkets tålamod.

För att ge våra yngre gäster en chans att få något mer med sig hem än minnet av doften på utedasset och hur lite man lyckades sova på natten, och för att stödja lärare att våga göra något mer av sitt Luröbesök än fika på bryggan har vi länge velat göra något slags pedagogiskt program för skolklasser. Viljan och idérikedomen är som vanligt större än tillgången på tid... Detta talade vi en del om i samband med skärgårdsutvecklarens besök på Lurö, och alla ”drabbade” är nog eniga om vikten av att ge barn i Vänerregionen kunskaper om sitt innanhav för att grundlägga ett framtida engagemang och ansvarstagande.

När vi så besökte Vänerdagen i Vänersborg var en av föreläsarna en tjej från Världsnaturfonden, som presenterade ett mycket intressant skolmaterial. Man inbjuder skolklasser att bli Naturvaktare i ett speciellt område; en sjö, vattendrag eller våtmark och elever och lärare kan med hjälp av WWF:s material göra miljöundersökningar som sedan rapporteras in till WWF för sammanställning. Mer om detta kan Du läsa på hemsidan [www.naturvaktarna.wwf.se](http://www.naturvaktarna.wwf.se). Detta kan vara *en* grundsten att bygga på och komplettera med upplevelser och aktiviteter för alla sinnen. Vi nappade förstås och kommer nu att försöka få igång ett samarbete runt Vänerkring Världsnaturfondens Naturvaktarprogram. Till att börja med skall vi träffas tillsammans med Vänermuseets museipedagog i Lidköping i slutet på januari för att diskutera hur vi kan gå vidare. Känner Du någon som jobbar med skolklasser, lägerverksamhet mm kring Vänerkring skulle vara intresserad av detta, så hör av Dig till Marianne eller Sune !!!

Vid pennan:	
<i>Marianne Westerberg</i>	
6	

### MEDLEMSMÖNSTRING!

Här skulle Du kunnat skriva allt det där Du ville berätta, i Luröbladet finns det alltid plats för Dina tankar, åsikter, klokheter och galenskaper!!

Tänk på det nästa gång, manus och sånt vill vi ha alldeles i början av mars! Gärna via mail till Marianne, se sid 8, men även handskrivet går bra!

Och medan Du tänker, ta fram almanackan och skriv redan nu in att föreningens årsmöte tillika arbetshelg går av stapeln den **26-27 april** - på Lurö förstås!!! Kallelse kommer i nästa nummer men man vet ju aldrig med den här föreningen...

När Du ändå skriver kan Du pricka in höstens arbetshelg också; **27 – 28 september!** (Kom sen inte å säj att vi inte sa till i tid...)

*En hyllning till årets alla drängar som hjälpte till med däckning av prämen, målning av sjöbod, lagning av staket, kobjakt och -vattning, toa-städande, trädfällning och eldande, samt en massa andra små och stora dåd. Ni är fantastiska!*

*Sune och Marianne*